

Βρυξέλλες, 30 Ιουνίου 2023
(OR. en)

11134/23

ECOFIN 660
UEM 194
SOC 486
EMPL 337
COMPET 681
ENV 760
EDUC 273
RECH 305
ENER 396
JAI 906
GENDER 137
ANTIDISCRIM 131
JEUN 175
SAN 412

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9826/1/23 REV 1

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2023) 605 final

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Γερμανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Γερμανίας

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως συζητήθηκε στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με βάση τη σύσταση της Επιτροπής στο έγγραφο COM(2023) 605 final.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Γερμανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Γερμανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹ και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών² και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας («μηχανισμός»), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ο μηχανισμός συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για να προωθηθούν η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση και να καταστούν οι οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

- (2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ετήσιας έρευνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023, οι οποίες επικεντρώνονται σε τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία η Γερμανία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2023 της Γερμανίας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023, η οποία αναλύει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ⁴ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ 2023») στις 16 Μαΐου 2023 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 13 Μαρτίου 2023.
- (3) Μολονότι οι οικονομίες της Ένωσης επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενώσω η Ένωση παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της Ένωσης επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της Ένωσης.

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου της 16ης Μαΐου 2023, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C 180 της 23.5.2023, σ. 1).

- (4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών» («βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας»). Σκοπός του βιομηχανικού σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας είναι η τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ένωσης και η στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι επίσης να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της Ένωσης για το κλίμα και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, ταχύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε μία επιπλέον ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030», διαρθρωμένη σε εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.

- (5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σε συμφωνία με την εφαρμογή του μηχανισμού. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.
- (6) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵ («κανονισμός REPowerEU»), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις ρωσικές εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Τούτο θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός REPowerEU επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ένωσης, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια, οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

- (7) Στις 8 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024 («ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023»). Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών.
- Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στο τέλος του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο και κάλεσε τα κράτη μέλη να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) που ορίζει η Συνθήκη, καθώς και να εξασφαλίσουν την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε επίσης τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων στις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν καλύτερα τα μέτρα τους προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή ανέφερε ότι οι δημοσιονομικές συστάσεις θα ποσοτικοποιηθούν και θα διαφοροποιηθούν. Επιπλέον, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της της 9ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, οι δημοσιονομικές συστάσεις θα διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

- (8) Στις 26 Απριλίου 2023 η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την υλοποίηση συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Στις προτάσεις της, η Επιτροπή αποσκοπεί στη βελτίωση της εθνικής οικειοποίησης, στην απλούστευση του πλαισίου και στη μεγαλύτερη μεσοπρόθεσμη επικέντρωση, σε συνδυασμό με αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2023 σχετικά με κατευθύνσεις του Συμβουλίου για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.
- (9) Στις 28 Απριλίου 2021 η Γερμανία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που ορίζονται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού. Στις 13 Ιουλίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Γερμανίας⁶. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, στην οποία αναφέρεται ότι η Γερμανία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.
- (10) Στις 24 Απριλίου 2023 η Γερμανία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και, στις 26 Απριλίου 2023, το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Γερμανίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

⁶ ST 10158/2021 INIT· ST 10158/2021 ADD 1.

- (11) Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για τη Γερμανία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Γερμανίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Γερμανίας. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις εν λόγω προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Γερμανίας όσον αφορά την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.
- (12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπειρισταωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τη Γερμανία και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Γερμανία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, το συνεχιζόμενο μεγάλο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, που αντικατοπτρίζει επίσης τις υποτονικές επενδύσεις σε σχέση με τις αποταμιεύσεις, με διασυννοριακό αντίκτυπο, μειώθηκε σταδιακά, πιο πρόσφατα εν μέσω της ενεργειακής κρίσης, αλλά αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά. Το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών υποχωρούσε με αργούς ρυθμούς έως το 2019, καθώς αυξανόταν ελαφρώς ο δείκτης εγχώριων επενδύσεων και μειωνόταν το εμπορικό ισοζύγιο, και έκτοτε χαρακτηρίζεται από ασυνήθιστες οικονομικές συνθήκες. Μειώθηκε σημαντικά το 2022 λόγω των υψηλότερων τιμών εισαγωγής ενέργειας, σε συνδυασμό με τη μείωση του εμπορικού πλεονάσματος εκτός του τομέα της ενέργειας και την ανάκαμψη των τουριστικών εισαγωγών. Το 2022 το πλεόνασμα παρέμεινε πάνω από τα επίπεδα που υποδεικνύουν τα θεμελιώδη μεγέθη της χώρας και αναμένεται να ανακάμψει σημαντικά το 2023 και να παραμείνει σχεδόν αμετάβλητο το 2024. Προβλέπεται να παραμείνει κάτω από το όριο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών. Οι μισθοί προβλέπεται να αυξηθούν έντονα, στηρίζοντας την εγχώρια ζήτηση, ενώ το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος μπορεί να αυξηθεί ταχύτερα απ' ό,τι στην υπόλοιπη ζώνη του ευρώ. Παρ' όλα αυτά, η κατανάλωση και οι επενδύσεις μετριάζονται προσωρινά από τον υψηλό πληθωρισμό. Τα τελευταία έτη, οι τιμές των κατοικιών παρουσίασαν απότομες αυξήσεις, αν και έχουν υποχωρήσει κάπως από τα μέσα του 2022. Η προσφορά κατοικιών δεν μπορεί να καλύψει τη ζήτηση εν μέσω υποτονικών επενδύσεων σε κατοικίες, γεγονός που μπορεί να εντείνει τους συνεχιζόμενους κινδύνους υπερτίμησης. Η έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση των πρωτοβουλιών δημόσιων επενδύσεων και η άρση των εμποδίων στις επενδύσεις θα συνέβαλε στην περαιτέρω μείωση των ευπαθειών.

- (13) Σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Γερμανίας μειώθηκε από 3,7 % του ΑΕΠ το 2021 σε 2,6 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 69,3 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2021 σε 66,3 % στο τέλος του 2022. Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, στην οποία εξετάστηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Γερμανίας, δεδομένου ότι το έλλειμά της προβλέπεται να υπερβεί το 3 % του ΑΕΠ το 2023. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείματος δεν πληρούται. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023, η Επιτροπή δεν πρότεινε την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείματος την άνοιξη του 2023. Στη συνέχεια, η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείματος στη βάση του ελλείματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023. Η Γερμανία θα πρέπει να το λάβει υπόψη κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2023 και κατά την κατάρτιση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος για το 2024.
- (14) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το 2022 τα εν λόγω μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που μείωσαν τα έσοδα περιλάμβαναν μείωση του ενεργειακού φόρου στα καύσιμα και μείωση του φόρου προστιθέμενης αξίας στο αέριο και στην τηλεθέρμανση· ενώ τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που αύξησαν τις δαπάνες περιλάμβαναν εφάπαξ πριμοδότηση για την ενέργεια και την πληρωμή του λογαριασμού του Δεκεμβρίου για τους ιδιώτες καταναλωτές αερίου. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των εν λόγω μέτρων ανήλθε στο 1,2 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19 μειώθηκε σε 0,8 % του ΑΕΠ το 2022, από 4,2 % το 2021.
- (15) Στις 18 Ιουνίου 2021 το Συμβούλιο συνέστησε στη Γερμανία⁷ να διατηρήσει το 2022 υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.

⁷ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Γερμανίας για το 2021 (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 18).

(16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός⁸ το 2022 ήταν υποστηρικτικός, στο -2,7 % του ΑΕΠ, όπως συνέστησε το Συμβούλιο. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, η Γερμανία συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης ανήλθαν στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2022 (0,3 % του ΑΕΠ το 2021). Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν ουδέτερη συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό⁹. Επομένως, η Γερμανία διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε επεκτατική συμβολή ύψους 2,4 εκατοστιαίας μονάδας στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Αυτή η σημαντική επεκτατική συμβολή περιλάμβανε τον πρόσθετο αντίκτυπο των μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής που ελήφθησαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας (πρόσθετο καθαρό δημοσιονομικό κόστος ύψους 1,2 % του ΑΕΠ), καθώς και το κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία (0,1 % του ΑΕΠ). Ταυτόχρονα, οι μειώσεις της φορολογίας εισοδήματος περιόρισαν τα κρατικά έσοδα και συνέβαλαν επίσης (0,1 % του ΑΕΠ) στην αύξηση των καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών. Αυτή η σημαντική επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών οφειλόταν εν μέρει μόνο στα μέτρα για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας, καθώς και στο κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία. Επομένως, η Γερμανία δεν διατήρησε επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

⁸ Για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυναμική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

⁹ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,4 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ. Η συμβολή αυτή σχετίζεται κυρίως με την εθνικοποίηση και ανακεφαλαιοποίηση των προμηθευτών αερίου χονδρικής στη Γερμανία για τη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας.

- (17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023 είναι σύμφωνο με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,2 % το 2023 και κατά 1,8 % το 2024. Συγκριτικά, στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπεται παρόμοια αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,2 % το 2023 και κατά 1,4 % το 2024.
- (18) Στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί στο 4¼ % του ΑΕΠ το 2023. Η αύξηση το 2023 αντικατοπτρίζει κυρίως τις πρόσθετες δαπάνες για το φρένο στις τιμές της ενέργειας όσον αφορά το αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από το 66,3 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2022 στο 67¾ % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 2,3 % του ΑΕΠ για το 2023. Το έλλειμμα αυτό είναι χαμηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, κυρίως λόγω των παραδοχών για χαμηλότερες δαπάνες για το φρένο στις τιμές της ενέργειας. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα είναι χαμηλότερος και ότι θα ανέλθει σε 65,2 % στο τέλος του 2023. Η διαφορά οφείλεται στο χαμηλότερο έλλειμμα.

(19) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για νέα μέτρα σε σύγκριση με το 2022, ιδίως το φρένο στις τιμές της ενέργειας για το αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια. Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίζεται εν μέρει από φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας, και συγκεκριμένα από την εισφορά επί των έκτακτων κερδών. Λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω εσόδων, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει σε 2,0 % του ΑΕΠ το 2023¹⁰. Τα περισσότερα μέτρα το 2023 δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις, αν και πολλά από αυτά διατηρούν το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, το ύψος των στοχευμένων μέτρων στήριξης, το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022¹¹, εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής σε 0,5 % του ΑΕΠ το 2023 (έναντι 0,3 % του ΑΕΠ το 2022). Το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία προβλέπεται να παραμείνει σταθερό σε σύγκριση με το 2022. Τέλος, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να βελτιωθεί με τη σταδιακή κατάργηση προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, τα οποία εκτιμώνται σε 0,8 % του ΑΕΠ.

¹⁰ Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και τρεχουσών δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

¹¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Γερμανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Γερμανίας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 35).

- (20) Στη σύστασή του της 12ης Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε στη Γερμανία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής¹², λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα (-ες) στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Ταυτόχρονα, η Γερμανία θα πρέπει να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στη Γερμανία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης.
- (21) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι συσταλτικός (+0,5 % του ΑΕΠ), σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε επεκτατικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (-2,7 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχει συσταλτική συμβολή ύψους 0,3 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2023. Σε αυτήν περιλαμβάνεται το αυξημένο κόστος των στοχευμένων μέτρων στήριξης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας κατά 0,2 % του ΑΕΠ. Αθροιστικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και άλλα ταμεία της Ένωσης προβλέπεται να ανέλθουν στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν ουδέτερη συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό¹³. Επομένως, η Γερμανία σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ενώ προβλέπεται να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η ενεργειακή ανακαίνιση κτιρίων, η βελτίωση των υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων και ο εξοπλισμός των σχολείων για την ψηφιακή εποχή, οι οποίες χρηματοδοτούνται εν μέρει από τον μηχανισμό και άλλα ταμεία της Ένωσης.

¹² Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Γερμανίας, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 7,1 % σε ονομαστικούς όρους.

¹³ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν συσταλτική συμβολή ύψους 0,3 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ. Η συμβολή αυτή σχετίζεται κυρίως με τη διακοπή των περσινών μέτρων εθνικοποίησης και ανακεφαλαιοποίησης των προμηθευτών αερίου χονδρικής στη Γερμανία για τη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας.

- (22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 1¼ % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη σταδιακή κατάργηση του φρένου στις τιμές της ενέργειας. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί σε 66½ % στο τέλος του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 1,2 % του ΑΕΠ το 2024. Το έλλειμμα αυτό είναι χαμηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, κυρίως λόγω των χαμηλότερων εκτιμήσεων για τα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα είναι χαμηλότερος και ότι θα ανέλθει σε 64,1 % στο τέλος του 2024, κυρίως λόγω του χαμηλότερου ελλείμματος.
- (23) Το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση των περισσότερων μέτρων στήριξης της ενέργειας το 2024. Επί του παρόντος, η Επιτροπή στηρίζεται στην παραδοχή ότι το καθαρό κόστος των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας θα ανέλθει σε 0,3 % του ΑΕΠ το 2024. Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας. Τα περισσότερα από τα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας που σχεδιάζεται επί του παρόντος να παραμείνουν σε ισχύ το 2024 δεν φαίνεται να στοχεύουν σε ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις. Στην πλειονότητά τους διατηρούν το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

- (24) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 ζητεί ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου¹⁴. Λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων δημοσιονομικής βιωσιμότητας, ενδείκνυται η βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,3 % του ΑΕΠ για το 2024, σύμφωνα με την Επιτροπή. Για να διασφαλιστεί η βελτίωση αυτή και σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών¹⁵ το 2024 δεν θα πρέπει να υπερβεί το 2,5 %, σύμφωνα με την υπόδειξη της παρούσας σύστασης. Ταυτόχρονα, τα εναπομείναντα μέτρα στήριξης της ενέργειας (που επί του παρόντος εκτιμώνται από την Επιτροπή σε 2,0 % του ΑΕΠ το 2023) θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, εάν οι εξελίξεις στην αγορά ενέργειας το επιτρέψουν και ξεκινώντας από τα λιγότερο στοχευμένα μέτρα, ενώ τα κονδύλια που θα εξοικονομηθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών κάτω από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης για το 2024.
- (25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών σε 2,4 % το 2024, ποσοστό χαμηλότερο από τον συνιστώμενο ρυθμό ανάπτυξης. Η προσαρμογή που προβλέπεται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής είναι μικρότερη από την εξοικονόμηση που θα επιτευχθεί με την πλήρη κατάργηση των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας. Αυτό οφείλεται σε ορισμένα από αυτά τα μέτρα που παραμένουν σε ισχύ το 2024, καθώς και στα μέτρα διακριτικής ευχέρειας που μειώνουν τα έσοδα, όπως οι διάφορες μειώσεις του φόρου εισοδήματος.
- (26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να παραμείνουν σταθερές στο 2½ % του ΑΕΠ το 2023 και το 2024. Το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 αναφέρεται σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν στη δημοσιονομική βιωσιμότητα και στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Σε αυτές περιλαμβάνονται διάφορες μεταρρυθμίσεις του συστήματος φορολογίας εισοδήματος, καθώς και του συνταξιοδοτικού συστήματος.

¹⁴ Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου απαιτεί επίσης προσαρμογή άνω του 0,5 % του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ ή με πιο σημαντικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους.

¹⁵ Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους και των δαπανών για την κυκλική ανεργία.

- (27) Το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 περιγράφει μια μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2026. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σταδιακά σε $\frac{3}{4}$ % του ΑΕΠ το 2025 και το 2026. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προγραμματίζεται να μειωθεί σε επίπεδο κάτω του 3 % του ΑΕΠ το 2024. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από $66\frac{1}{2}$ % στο τέλος του 2024 σε $65\frac{1}{2}$ % έως το τέλος του 2026.
- (28) Μολονότι οι επιδόσεις στον τομέα της απασχόλησης παραμένουν ισχυρές, σε ένα πλαίσιο ταχείας γήρανσης του πληθυσμού οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων αναμένεται να αυξηθούν περαιτέρω. Ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 3,7 εκατομμύρια τη δεκαετία του 2020 λόγω της συνταξιοδότησης της γενιάς των baby boomer. Η συρρίκνωση αυτή θα αυξήσει σημαντικά τις χρηματοδοτικές ανάγκες του υποχρεωτικού διανεμητικού συστήματος (πρώτος συνταξιοδοτικός πυλώνας) και, ενδεχομένως, θα θέσει σε κίνδυνο την επάρκεια των συντάξεων. Θα χρειαστεί καθαρό μεταναστευτικό ισοζύγιο περίπου 400 000 ατόμων ετησίως για να αντισταθμιστεί το μειούμενο επίπεδο του δυνητικού εργατικού δυναμικού. Η νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης θα αυξηθεί σταδιακά στα 67 έτη το 2031. Μολονότι το ποσοστό απασχόλησης των εργαζομένων ηλικίας 55-64 ετών είναι μεταξύ των υψηλότερων στην Ένωση, η αύξηση της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης έχει επιβραδυνθεί τα τελευταία έτη και η απασχόληση στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών υστερεί έναντι των χωρών με τις υψηλότερες επιδόσεις στην Ένωση. Αυτό οφείλεται επίσης στις επιλογές πρόωρης συνταξιοδότησης, οι οποίες ασκούν περαιτέρω πίεση στη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος. Τα άτομα που έχουν εργαστεί τουλάχιστον 35 έτη μπορούν να συνταξιοδοτηθούν πρόωρα, με σχετικά μικρή μείωση των συνταξιοδοτικών παροχών. Όσα άτομα έχουν εργαστεί τουλάχιστον 45 έτη μπορούν να συνταξιοδοτηθούν χωρίς να χάσουν συνταξιοδοτικά δικαιώματα (*Rente nach 45 Beitragsjahren*). Τα επιδοτούμενα από το κράτος ιδιωτικά συνταξιοδοτικά συστήματα (ατομικά συνταξιοδοτικά συστήματα του τρίτου πυλώνα, *Riester Rente*) δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς μέχρι στιγμής. Παρά τις προσπάθειες για αύξηση της χρήσης των επαγγελματικών συντάξεων (δεύτερος πυλώνας), η κάλυψη παραμένει στο 56 % περίπου.

(29) Το φορολογικό μείγμα στη Γερμανία συνεχίζει να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στα έσοδα από τη φορολογία της εργασίας, ενώ οι φορολογικές βάσεις που μπορούν να στηρίξουν τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη εξακολουθούν να μην αξιοποιούνται επαρκώς. Το μη μισθολογικό κόστος εργασίας είναι από τα υψηλότερα στην Ένωση και η αλληλεπίδραση του φορολογικού συστήματος και του συστήματος μεταβιβάσεων έχει ως αποτέλεσμα ανεπαρκή κίνητρα για την αύξηση των δεδουλευμένων ωρών για τα χαμηλόμισθα άτομα και τα δεύτερα εργαζόμενα μέλη της οικογένειας, συχνά γυναίκες. Αυτό επιβαρύνει την προσφορά εργασίας και επιδεινώνει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού. Το ποσοστό περιβαλλοντικών φόρων της Γερμανίας είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ένωσης όσον αφορά τη φορολόγηση τόσο της ενέργειας όσο και των μεταφορών. Η φορολόγηση των οχημάτων δεν ενθαρρύνει τις φιλικότερες προς το περιβάλλον μεταφορές. Οι επιβλαβείς για το περιβάλλον επιδοτήσεις, όπως οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων (συμπεριλαμβανομένων των φορολογικών απαλλαγών και των μειώσεων φόρων) παραμένουν σημαντικές, εμποδίζοντας την πράσινη μετάβαση.

(30) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το κριτήριο 2.2 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Η ταχεία εφαρμογή του σχεδίου είναι ουσιαστικής σημασίας λόγω του προσωρινού χαρακτήρα του μηχανισμού που ισχύει έως το 2026. Ωστόσο, αν και η υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Γερμανίας βρίσκεται σε εξέλιξη, υπάρχουν σημαντικές καθυστερήσεις. Οι περιορισμένοι πόροι που διατίθενται για την υλοποίηση του σχεδίου και η ανεπαρκής ιεράρχηση προτεραιοτήτων είχαν ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση της διαδικασίας υλοποίησης στη Γερμανία. Η Γερμανία εξακολουθεί να πρέπει να υπογράψει τις επιχειρησιακές της ρυθμίσεις και να υποβάλει την πρώτη της αίτηση πληρωμής. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Γερμανίας αναθεωρήθηκε ήδη μία φορά στις 14 Φεβρουαρίου 2023, με την προσαρμογή δύο επενδυτικών μέτρων που δεν μπόρεσαν να ολοκληρωθούν πλήρως λόγω αντικειμενικών περιστάσεων¹⁶. Το σχέδιο αναμένεται να αναθεωρηθεί εκ νέου το 2023 με άλλη προσθήκη, ώστε να καλυφθεί το κεφάλαιο για το REPowerEU και να συμπεριληφθεί η αύξηση της μη επιστρεπτέας στήριξης. Ωστόσο, οι διαπραγματεύσεις σχετικά με το κεφάλαιο για το REPowerEU και για τη συμπερίληψη της αύξησης της μη επιστρεπτέας στήριξης βρίσκονται σε εξέλιξη. Η ταχεία συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων της Γερμανίας στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και αποτελεσματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το εν λόγω σχέδιο, προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

¹⁶ Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 14ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Γερμανίας (ST 5536/2023).

- (31) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής της Γερμανίας το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στη Γερμανία.
- (32) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πραγματεύονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής, η Γερμανία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση, την ενεργειακή πολιτική και την πράσινη μετάβαση.
- (33) Μολονότι η Γερμανία έχει καταβάλει προσπάθειες για να βελτιώσει την ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών, η υλοποίηση παραμένει αργή. Έως την ημερομηνία-στόχο (τέλη του 2022) είχαν επιτευχθεί λίγοι μόνο από τους στόχους του νόμου για την επιγραμμική πρόσβαση, ο οποίος καθιστά υποχρεωτική τη συνεχή ψηφιοποίηση του περιβάλλοντος χρήστη (front end) όλων των διοικητικών υπηρεσιών. Ο δείκτης αναφοράς της Επιτροπής για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση δείχνει ότι η χώρα παρουσιάζει επίσης χαμηλές επιδόσεις όσον αφορά την ψηφιοποίηση των υπηρεσιών υποστήριξης (back office), που είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών πέραν του πεδίου εφαρμογής του νόμου για την επιγραμμική πρόσβαση. Στο πλαίσιο αυτό, έχει χαρακτηριστεί ως προτεραιότητα ο εκσυγχρονισμός των μητρώων στο πλαίσιο του νόμου για τον εκσυγχρονισμό των μητρώων με σκοπό την εφαρμογή της ενωσιακής αρχής «μόνον άπαξ», σύμφωνα με την οποία τα φυσικά πρόσωπα και οι επιχειρήσεις οφείλουν να παρέχουν τυποποιημένες πληροφορίες στις αρχές μόνο μία φορά. Ωστόσο, έχει σημειωθεί ελάχιστη πρόοδος από τότε που άρχισε να ισχύει ο νόμος το 2021. Επιπλέον, παρατηρείται χαμηλή χρήση υπηρεσιών που έχουν ψηφιοποιηθεί: η Γερμανία βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο της Ένωσης όσον αφορά το ποσοστό των ατόμων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Η Γερμανία έχει επίσης επιδόσεις κάτω από τον μέσο όρο της Ένωσης σε διάφορες πτυχές των δεικτών αναφοράς για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, όπως η διαφάνεια, η ύπαρξη βασικών παραγόντων διευκόλυνσης και η προσβασιμότητα των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών από άτομα στο εξωτερικό. Το Εθνικό Συμβούλιο Ρυθμιστικού Ελέγχου θεωρεί ότι η εφαρμογή του νόμου για την επιγραμμική πρόσβαση είναι ανεπαρκής και έχει χαρακτηρίσει τις προβλεπόμενες ελλείψεις εργατικού δυναμικού ως βασικό κίνδυνο αν δεν αυξηθεί η αποδοτικότητα μέσω της ψηφιοποίησης. Τα εμπόδια που εντοπίστηκαν στην ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών ισχύουν εξίσου για τα αντίστοιχα μέτρα του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Γερμανίας.

(34) Η βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων είναι ζωτικής σημασίας για την ψηφιακή μετάβαση, ώστε να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις ειδικευμένων εργαζομένων και να αυξηθεί η παραγωγικότητα. Με ποσοστό 49 % το 2021, η Γερμανία βρίσκεται κάτω από τον ενωσιακό μέσο όρο (54 %) των ατόμων ηλικίας 16-74 ετών με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες, γεγονός που εμποδίζει την ψηφιακή μετάβαση. Από το σύνολο των ατόμων ηλικίας 16-19 ετών, μόνο το 50 % διέθετε τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες το 2021, δηλαδή 19 εκατοστιαίες μονάδες κάτω από τον ενωσιακό μέσο όρο. Παρότι η Γερμανία βρίσκεται πάνω από τον ενωσιακό μέσο όρο όσον αφορά το ποσοστό των ειδικών ΤΠΕ στην απασχόληση και ακριβώς στον ενωσιακό μέσο όρο όσον αφορά τις γυναίκες ειδικούς ΤΠΕ, υπάρχει μεγάλος αριθμός κενών θέσεων εργασίας, που αντικατοπτρίζει τις περαιτέρω ανάγκες. Οι περαιτέρω προσπάθειες για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εκπαιδευτικών και την καλύτερη κατάρτιση των εκπαιδευτικών στην ψηφιοποίηση σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης θα ήταν καίριας σημασίας για τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων. Η ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας στις επιχειρηματικές δραστηριότητες βρίσκεται περίπου στον ενωσιακό μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένου του ποσοστού των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων με τουλάχιστον βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης και της υιοθέτησης από τις επιχειρήσεις προηγμένων τεχνολογιών, όπως το υπολογιστικό νέφος, τα μαζικά δεδομένα και η τεχνητή νοημοσύνη. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Γερμανίας περιλαμβάνει διάφορα μέτρα που στηρίζουν τις ψηφιακές δεξιότητες, και ιδίως την ψηφιακή εκπαίδευση, όπως επενδύσεις σε ψηφιακές συσκευές για εκπαιδευτικούς, εκπαιδευτική πλατφόρμα και εκπαιδευτικά κέντρα αριστείας. Επιπλέον, η Γερμανία εφαρμόζει μέτρα για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού της. Σε αυτά περιλαμβάνεται η έμφαση στην ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων (π.χ. ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας ή το πρόγραμμα στήριξης επενδύσεων *Digital Jetzt*).

- (35) Συνολικά, μόνο το 19,3 % των νοικοκυριών έχουν πρόσβαση σε ευρυζωνική σύνδεση οπτικών ινών, γεγονός που τοποθετεί τη Γερμανία μεταξύ των κρατών μελών με τη χαμηλότερη κάλυψη οπτικών ινών (δεύτερη χαμηλότερη στην Ένωση, ενώ οι πέντε χώρες με τις κορυφαίες επιδόσεις στην Ένωση έχουν κάλυψη οπτικών ινών σε ποσοστό τουλάχιστον 85 %). Η έλλειψη συνδέσεων οπτικών ινών και δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας εν γένει είναι ιδιαίτερα έντονη στις αγροτικές περιοχές. Αυτό αποτελεί τροχοπέδη για την αύξηση της παραγωγικότητας, ιδίως των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Ο στόχος της σύνδεσης του 50 % των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων με το δίκτυο μέσω οπτικών ινών έως το 2025 (και του 100 % έως το 2030) ενδέχεται να μην επιτευχθεί σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα. Αντίστοιχα μέτρα συμπεριλήφθηκαν στη στρατηγική gigabit του Ιουλίου του 2022. Η βελτίωση των συνθηκών-πλαισίου, για παράδειγμα με την αύξηση της ικανότητας σχεδιασμού και υλοποίησης στον δημόσιο τομέα, είναι ζωτικής σημασίας για την επιτάχυνση της κάλυψης οπτικών ινών. Η επίτευξη των στόχων όσον αφορά το δίκτυο θα απαιτήσει επίσης βελτιώσεις στις διοικητικές διαδικασίες υποβολής αιτήσεων και χορήγησης αδειών, καθώς και στην τυποποίηση εναλλακτικών, λιγότερο χρονοβόρων μεθόδων εγκατάστασης.
- (36) Η Γερμανία κατάφερε να μειώσει αποτελεσματικά την υψηλή εξάρτησή της από το ρωσικό αέριο και πετρέλαιο το 2022 σε σύγκριση με το 2021 (από 65 % σε σχεδόν μηδενικό επίπεδο για το αέριο και από 34,12 % σε λιγότερο από 25 % για το πετρέλαιο¹⁷). Έχει σχεδιάσει και αρχίζει να υλοποιεί υποδομές φυσικού αερίου που θα αντικαταστήσουν πλήρως τις εισαγωγές ρωσικού αερίου μεσοπρόθεσμα. Η Γερμανία εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις της όσον αφορά την αποθήκευση αερίου τον περασμένο χειμώνα, φθάνοντας το 99,2 % μέχρι την 1η Νοεμβρίου 2022. Χάρη στις διασυνδεδεμένες αγορές αερίου, το υγροποιημένο φυσικό αέριο (ΥΦΑ) που εισάγεται από τη Γερμανία θα συμβάλει στην ασφάλεια του εφοδιασμού της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές υποδομές θα υλοποιηθούν χωρίς περαιτέρω καθυστερήσεις. Ταυτόχρονα, η χώρα εξακολουθεί να εξαρτάται από τα εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στη Γερμανία μειώθηκε κατά 16 % την περίοδο από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου κατά την ίδια περίοδο τα προηγούμενα πέντε έτη, υπερβαίνοντας τον στόχο μείωσης του 15 % που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου¹⁸. Η Γερμανία παροτρύνεται να συνεχίσει τις προσπάθειές της για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024 δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου¹⁹.

¹⁷ Η Γερμανία δεν εισάγει αέριο από τη Ρωσία, από τον Αύγουστο του 2022, και το ίδιο ισχύει για το πετρέλαιο, από τον Φεβρουάριο του 2023.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1369 όσον αφορά την παράταση της περιόδου μείωσης της ζήτησης για μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου και την ενίσχυση των διαδικασιών υποβολής εκθέσεων για την εφαρμογή τους και των διαδικασιών παρακολούθησης της εφαρμογής τους (ΕΕ L 93 της 31.3.2023, σ. 1).

(37) Η ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ανάπτυξη των σχεδίων πράσινης μετάβασης της Γερμανίας, μεταξύ άλλων για την παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου, για τα ηλεκτρικά οχήματα και τις αντλίες θερμότητας, καθώς και για την επίτευξη ενεργειακής ασφάλειας μεσοπρόθεσμα. Ωστόσο, για να επιτευχθούν οι εθνικοί στόχοι ανάπτυξης της ανανεώσιμης ενέργειας θα είναι αναγκαίο να τριπλασιαστεί η επιτάχυνση της ανάπτυξής της (από +67 % την τελευταία οκταετία σε +196 % την επόμενη οκταετία). Οι πολύπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες αδειοδότησης εμποδίζουν την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και πρόσθετων τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, ενώ δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί η νομοθεσία που θεσπίστηκε πρόσφατα για τη βελτίωση των διαδικασιών. Πέρα από τις προκλήσεις που αναφέρθηκαν, η αδειοδότηση παρεμποδίζεται από την έλλειψη ψηφιοποίησης και συναφών δεξιοτήτων, καθώς και από την υποστελέχωση των αρχών, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων. Εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια όσον αφορά την ευελιξία του δικτύου, συμπεριλαμβανομένης της αποθήκευσης, και την επέκταση των δικτύων μεταφοράς υψηλής τάσης, συμπεριλαμβανομένης της υλοποίησης έργων κοινού ενδιαφέροντος. Επιπλέον, τα δίκτυα διανομής της Γερμανίας δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και αναβαθμιστεί επαρκώς ώστε να εξυπηρετούν τους πολλούς νέους κατασκευαστές και καταναλωτές ηλεκτρικών οχημάτων, ηλιακών φωτοβολταϊκών συστημάτων και αντλιών θερμότητας, ενώ η αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας θα μπορούσε να επεκταθεί. Οι προσπάθειες για ενεργειακή απόδοση, μεταξύ άλλων στις μεταφορές, την οικιακή θέρμανση και τη βιομηχανία, και η ανάπτυξη αντλιών θερμότητας με οικονομικά προσιτό τρόπο αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την κλιμάκωση και την έγκαιρη εφαρμογή, ώστε να μπορέσει η Γερμανία να επιτύχει τους κλιματικούς και ενεργειακούς στόχους της, να μειώσει την εξάρτησή της από τα ορυκτά καύσιμα και να τονώσει την ανταγωνιστικότητα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, μεταξύ άλλων στον τομέα παραγωγής καθαρών τεχνολογιών. Η επίτευξη των κλιματικών στόχων απαιτεί περαιτέρω δράση για την απανθρακοποίηση των τομέων των μεταφορών και των κατασκευών. Στους εν λόγω τομείς δεν επιτεύχθηκαν οι εθνικοί τομεακοί στόχοι εκπομπών για το 2022, παρά τη θέσπιση μέτρων όπως η εθνική τιμή άνθρακα για τη μείωση των εκπομπών σε αυτούς τους δύο τομείς. Η φυσική καταβόθρα άνθρακα στη Γερμανία έχει μειωθεί από το 2016, οπότε απαιτείται η ανάληψη δράσης για την αποκατάσταση των δασών και των τυρφώνων. Η ενίσχυση των προσπαθειών για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την κυκλική οικονομία και την προστασία του περιβάλλοντος μειώνει τους κινδύνους από τις παγκόσμιες προκλήσεις και συμβάλλει στην ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, διασφαλίζοντας τους φυσικούς πόρους και μειώνοντας την εξάρτηση της βιομηχανίας από κρίσιμες πρώτες ύλες.

(38) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανεπίδρασης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Η βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των μειονεκτουσών ομάδων παρέχει καλύτερη βάση για συνεχή εκπαίδευση. Η εκπαίδευση ενηλίκων είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων ελλείψεων δεξιοτήτων. Ωστόσο, την τελευταία δεκαετία το ποσοστό συμμετοχής των ενηλίκων στη μάθηση κατά τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες ήταν περίπου σταθερό και χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (8,1 % το 2022· ενωσιακός μέσος όρος: 11,9 %), ενώ ήταν μόλις 4 % για τους εργαζομένους χαμηλής ειδίκευσης. Επιπλέον, στις ενεργοβόρες βιομηχανίες, η συμμετοχή των εργαζομένων στην εκπαίδευση και κατάρτιση μειώθηκε από 9,8 % το 2015 σε 7,6 % το 2021 και είναι κάτω από τον ενωσιακό μέσο όρο (8,9 %). Η προώθηση της συμμετοχής σε προγράμματα αρχικής και συνεχούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και μάθησης για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης θα ήταν σύμφωνη με τον στόχο της Γερμανίας για συμμετοχή του 65 % των ενηλίκων στη μάθηση κάθε χρόνο έως το 2030.

(39) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 και η γνώμη²⁰ του αποτυπώνεται στη σύσταση 1.

²⁰ Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

- (40) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε i) να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα του χρέους και να μη στηρίξουν ευρέως τη συνολική ζήτηση το 2023, να στοχεύσουν καλύτερα τα δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας και να εξετάσουν κατάλληλους τρόπους για τη σταδιακή παύση της στήριξης, καθώς θα μειώνονται οι πιέσεις στις τιμές της ενέργειας· ii) να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης· iii) να στηρίξουν τις μισθολογικές εξελίξεις που μετριάζουν την απώλεια της αγοραστικής δύναμης, περιορίζοντας παράλληλα τις δευτερογενείς επιδράσεις στον πληθωρισμό, να βελτιώσουν περαιτέρω τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας και να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων· iv) να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και να διασφαλίσουν ότι η ενεργειακή στήριξη των επιχειρήσεων είναι οικονομικά αποδοτική, προσωρινή και απευθύνεται σε βιώσιμες επιχειρήσεις και ότι διατηρεί τα κίνητρα για την πράσινη μετάβαση· και v) να διαφυλάξουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και να παρακολουθούν τους κινδύνους, συνεχίζοντας παράλληλα τις εργασίες για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης. Για τη Γερμανία, οι συστάσεις 1, 2, 3 και 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης και της τρίτης σύστασης που ορίζονται στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ 2023.
- (41) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της αξιολόγησής της, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και το πρόγραμμα σταθερότητας 2023. Οι συστάσεις του βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αποτυπώνονται στη σύσταση 1. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ευπαθειών που συνδέονται με το συνεχιζόμενο μεγάλο πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Οι συστάσεις 2, 3 και 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση της σύστασης 1 όσον αφορά τις υψηλότερες επενδύσεις. Οι πολιτικές που αναφέρονται στη σύσταση 1 συμβάλλουν τόσο στην αντιμετώπιση των ανισορροπιών όσο και στην υλοποίηση των συστάσεων που ορίζονται στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ 2023, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 40,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Γερμανία να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024, προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας, αξιοποιώντας τα κονδύλια που θα εξοικονομήσει για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων ή τη συνέχιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσει ότι αυτά τα μέτρα στήριξης στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

Να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την ονομαστική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 σε 2,5 % το πολύ²¹.

Να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Να υλοποιήσει τις πρωτοβουλίες δημόσιων επενδύσεων, όπως έχει προγραμματιστεί.

Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να εφαρμόζει μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική σταδιακής και βιώσιμης εξυγίανσης, σε συνδυασμό με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτύχει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

Να βελτιώσει το φορολογικό μείγμα ώστε να επιτύχει μια πιο βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ιδίως με τη βελτίωση των φορολογικών κινήτρων για την αύξηση των δεδουλευμένων ωρών. Να διαφυλάξει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος.

2. Να επιταχύνει σημαντικά την υλοποίηση του οικείου αναθεωρημένου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, μεταξύ άλλων με τη διασφάλιση επαρκών πόρων, και να οριστικοποιήσει ταχέως την προσθήκη και το κεφάλαιο για το REPowerEU με σκοπό την ταχεία έναρξη της υλοποίησής του. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε στενή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

²¹ Το οποίο εκτιμάται ότι αντιστοιχεί σε ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,3 % του ΑΕΠ για το 2024, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 24.

3. Να επιταχύνει την ψηφιοποίηση ολόκληρης της αλυσίδας υπηρεσιών για τις δημόσιες υπηρεσίες και να βελτιώσει τις ψηφιακές δεξιότητες του πληθυσμού. Να άρει τα επενδυτικά εμπόδια και να ενισχύσει τις επενδύσεις σε δίκτυα ψηφιακής επικοινωνίας πολύ υψηλής χωρητικότητας.
4. Να εντείνει τις προσπάθειες για περαιτέρω μείωση της συνολικής εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα, τονώνοντας τις επενδύσεις και επιταχύνοντας την ανάπτυξη δικτύων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ηλεκτρικής ενέργειας μέσω βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας και εξορθολογισμού των διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών αδειοδότησης. Να εντείνει τις προσπάθειες ενεργειακής απόδοσης στους τομείς των μεταφορών, των κτιρίων και της βιομηχανίας, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων σε συστήματα θέρμανσης και περαιτέρω μέτρων πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των αναγκαίων δεξιοτήτων και ικανοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος